

BAKOS-KOVÁCS KITTI*

A közösségi portálokon elkövetett egyes személyiségi jogsértések

„A jog fejlődésének középpontja nem a törvényhozásban, nem a doktrínákban, nem a joggyakorlatban keresendő, hanem a társadalomban”.

(E. Ehrlich)

1. Bevezetés

A személyiségi jogok szabályozása a magánjog azon szegmense, amelyben *leginkább szerepet kap a társadalmi-erkölcsi értékítélet*, és ahol a jogfejlődés szempontjából különös jelentőséggel bír az adott *társadalmi környezet és a társadalmi morál*.¹ A személyiségvédelem polgári jogi eszköztára a megbomlott egyensúly helyreállítására törekszik, nem csupán vagyoni jellegű elégtételt, hanem erkölcsi reparációt is megvalósítva.² Vizsgálódásunk fókuszra az egyes személyiségi jogok köré szerveződik akként, hogy a törvényi előírások által megkövetelt, valamint az ítélkezési gyakorlatban kikristályosodott és letisztult követelmények bemutatását követően gyűjti csokorba a közösségi média-felületen elkövetett személyiségi jogi sérelmeket megvalósító cselekményeket, amely életviszonyok speciális, egyedi körülményei – többségében – az online térhez köthetőek, valamint amelyek társadalmi szinten egyre elterjedtebbek, és a mindennapok részét képezik. Valamennyi esetben *jogellenességet kizáró okként* érvényesül az, hogy *a jogsértés megállapítását kizárja az érintett (sérelmet elszenvedett) személy hozzájárulása*.³

---

* adjunktus, Szegedi Tudományegyetem – A tanulmány készült „Az Alaptörvény VI. cikkelyének érvényesülése a jogrendszeren belül” című ELTE–PPKE–SZTE közös jogtudományi kutatás keretei között az IM támogatásával a NAIH és a AJBH együttműködésével.

¹ FÉZER TAMÁS: *Személyiségi jogok*. In: Osztoivits András (szerk.): *A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és a kapcsolódó jogszabályok nagykommentárja*, I. kötet, Opten Kiadó, Budapest, 2014. 254. p.

² FÉZER 2014, 255. p.

³ Ptk. 2:42. § (3) bek.

2. A magánélethez való jog

A magánszférához való jog biztosítja az egyén részére azt a jogot, hogy a rá vonatkozó információk, adatok felett rendelkezhesen, megmutathassa magát a kívüllátnak, vagy saját személyének azon részét, amelyet nyilvánosságra szeretne hozni. A közösségi médiafelületen a privátszféra határait a személyiségprofil *informatikai jellegű profil- és adatvédelmi-biztonsági beállításai adják*, amelynek publicitási fokát a felhasználó maga korlátozhatja. A tudatos felhasználói magatartás és az egyén önvédelmi kötelezettsége megkövetelik, hogy a felhasználó – akár tevékeny magatartásával – megfelelően gondoskodjon privátszférája védelméről,⁴ amely követelményt a közösségi portálok informatikai rendszere többszörösen támogatja a felhasználót figyelmeztető jelzések gyakori felugrásával. A személyiségprofil *biztonsági- és adatvédelmi beállításai, mint az eset összes körülményeinek speciális komponense, a jogvita releváns elemét képezik, és bírói vizsgálat tárgyát jelentik.*⁵

A magánélethez való jog megsértése fényében a postaládába kéretlenül bedobott hirdetőújságok analógiájára felmerül annak a kérdése, hogy a *felhasználó zaklatásának* minősül-e az, hogy *fizetett szponzorált hirdetések, kereskedelmi célú reklámok automatikusan megjelennek a felhasználó hírfolyamán* vagy a vállalkozás a felhasználóknak küldött *privát üzenetekben* hirdeti termékeit, szolgáltatásait.⁶

3. A magánlakás sérthetlensége

A magánlakás védelme a személyes szabadság és az emberi méltósághoz való jog védelméből következik; a magánlakás *a természetes személy életének szokásos színtere*, ahol személyisége leginkább megjelenik és leginkább kibontakozik. Lakás alatt kell érteni minden olyan helyiséget és bekerített helyet, amely akár tartósan, akár ideiglenesen, továbbá bármilyen jogcímen *emberek tartózkodási helyéül* szolgál, azt lakás céljára rendelték tekintet nélkül arra, hogy jogi szempontból ingatlannak minősül-e.⁷

Perbeli esetben a felperes állította, hogy az alperes megsértette a magánlakáshoz fűződő személyiségi jogait, amikor olyan fényképeket tett közzé a közösségi portál felületén, amelyek a felperes szabálytalan, díszburkolaton történő parkolását mutatják be – többek között – a felperes lakóhelyén. Az eljáró bíróságok álláspontja szerint nem valósul meg a magánlakás sérthetlenségéhez fűződő jog sérelme, ha a közzétett bejegyzésekben, kommentekben vagy cikkeken *nem szerepelt beazonosítható módon a sértett magánlakása.*⁸

Nem lehet alappal hivatkozni a magánlakás sérthetlenségére fűződő személyiségi jogra abban az esetben, ha valamely személyiségprofilhoz tartozó *jelszó feltörése révén*

⁴ FIT-H-PJ-2015-864.

⁵ FIT-H-PJ-2015-324.; 7-H-PJ-2016-4.; Lásd erre vonatkozóan részletesen: BAKOS-KOVÁCS KITTI: *Magánélet a hálózat csapdájában – a személyiségprofilok jogi értékelése*. Készült „Az Alaptörvény VI. cikkelyének érvényesülése a jogrendszeren belül” című ELTE–PPKE–SZTE közös jogtudományi kutatás keretei között az IM támogatásával a NAIH és a AJBH együttműködésével; 2017. (megjelentetés alatt)

⁶ 7/2016. VJ; 123/2015. VJ

⁷ FÉZER 2014, 267. p.

⁸ BDT 2017. 3675.

jogellenesen kerül sor az adott felhasználói fiók keretei között navigált felhasználói cselekmények megtételére. Úgyszintén nem állapítható meg a magánlakáshoz fűződő jog sérelme, ha a belépéshez használt IP-címek, internet előfizetéshez kapcsolódó adatok, routeres hozzáférés esetén annak jelszóval történő levédése révén, a használt számítástechnikai eszközök vonatkozásában a MAC-cím (hálózati kártyához kapcsolódó számso-rozat) vizsgálata következtében kétséget kizáróan megállapítható, hogy az internetes előfi-zetéssel rendelkező személlyel azonos lakcímen (magánlakásban) jogszerűen tartózkodó személy navigálta a személyiségi jogot sértő cselekményt a közösségi portál felületén.⁹

4. A becsület és a jóhírnév védelme

A bejegyzésekben, kommentekben és hozzászólásokban tett közléssel megvalósuló sze-mélyiségi jogot sértő cselekmények elbírálása során figyelemmel kell lenni a közlés tar-talmára a tekintetben, hogy azt nyilvánosságra szánták vagy magánjellegű kijelentésnek tekinthető. A magáncélra szánt közlések jogi megítélése szintén több dimenzióban törté-nik: a felhasználó által használt biztonsági- és adatvédelmi beállításoktól függően nyilvános vagy korlátozott hozzáféréssű közlemények között tehető különbség, illetve a publici-tás teljes kizárása mellett privát üzenetben is folyhat a kommunikáció. További distinkci-óként jelenik meg a vélemény-nyilvánítás szabadságával összefüggésben, valamint a becsület és a jóhírnév védelméhez kapcsolódóan annak vizsgálata, hogy a közlésben meg-fogalmazottak vélemény-nyilvánításnak/bírálatnak/értékkételemek vagy tudósítá-nak/tényállításnak/tényközlésnek minősíthetők.¹⁰ A közlés a közösségi média-felületen megvalósulhat az adott felhasználó által tett bejegyzésben (posztban), kommentben (hoz-zászólásban), más felhasználó oldalán tett vagy feltöltött fényképhez fűzött kommentben,¹¹ melynek tartalmáért a profil fenntartója a következetes bírói gyakorlat szerint helytállni tartozik,¹² valamint személyiségi jogot sértő online tartalmak további megosztása révén.¹³

A Ptk. a becsület védelmével összefüggésben olyan magatartásokat tilt, amelyek el-sősorban valamely személy társadalmi megítélésére hatnak hátrányosan a közlés és kifejezésmód indokolatlanul bántó és megalázó jellege miatt, így nem szükséges, hogy a becsület csorbítására vonatkozó állítás objektív valóságtartalmának vizsgálata. A becsü-lethez való jog sérelme – annak hangnemétől függően – vélemény-nyilvánítással, érté-kítéssel, bírálattal következhet be, ha a szövegekörnyezet és annak közlési módja indo-kolatlanul bántó. A kritikai megnyilvánulásoknak tehát olyan mértékben lehet csak teret engedni, amely más személy jogait nem sérti. A kijelentés értelmezése során a szavak

⁹ FIT-H-PJ-2015-324.

¹⁰ SZIT-H-GJ-216-118.; Lásd erre vonatkozóan: BAKOS-KOVÁCS KITTI: *A közösségi portálokön elkövetett személyiségi jogi jogsértések közös attribútumai*. In: Görög Márta – Hegedüs Andrea: *Lege duce, comite familia, Ünnepi tanulmányok Tóthné Fábán Eszter tiszteletére, jogászai pályafutásának 60. évfordulójára*. Iurisperitus Kiadó, Szeged, 2017. 11–21. pp.

¹¹ SZIT-H-PJ-2012-191.

¹² BH 2016. 330.; K-H-PJ-2016-427.; SZIT-H-PJ-2016-19.; 12-H-PJ-2015-3.

¹³ K-H-PJ-2016-427.; PIT-H-PJ-2015-29.; SZIT-H-PJ-2016-62.; 3-H-PJ-2014-32.; 10/1-H-PJ-2016-1.; 12-H-PJ-2015-3.; 14-H-PJ-2015-96.

általánosságban elfogadott jelentését, valamint azoknak a társadalom tagjai által történő megítélését kell a vizsgálódás középpontjába helyezni.¹⁴

A közösségi portálokon tett hírek, megjegyzések és kommentek tekintetében a közlés értelmezési módja az alábbiak szerint *torzul*, amely speciális tényezők szükségképpen deformálják (és ezáltal növelik) az általában elvárható tolerancia-szintet a közlések tartalmával, hangvételével összefüggésben:

a) Az írásbeli kommunikáció értelmezése gyakran más eredményre vezet, mintha ugyanezt személyesen tesszük meg lehetőséget adva a másik fél részére a válaszra.

b) Azonos érdeklődési körök alapján rendszeres közösségi portál-használók körében kialakulhat egy olyan informálisan szerveződő zárt kör, amely azt a látszatot kelti, mintha a személyiségprofil mögött álló felhasználók személyesen is ismernék egymást. Ebből fakadóan a közlés objektív értékeléséből nem zárható ki az, hogy egy-egy támadó hangvételű megjegyzés, poszt vagy komment köré támogató vélemények érkezhetnek generálva ezáltal a sértő hozzászólások egymást követő láncolatát.

c) Valamely személyiségprofil idővonalán más által tett sértő megjegyzés törlésére a felhasználónak nincsen lehetősége; ez a funkció működik ugyanakkor a felhasználói oldalak keretei között. E tekintetben a felhasználói oldalt működtető vállalkozásnak nem csupán arra van lehetősége, hogy a valótlán tényeket oldaláról megszüntse, hanem arra is, hogy a valóságon alapuló, adott esetben az értékesített termékek minőségével vagy az általa nyújtott szolgáltatással összefüggő, ám kereskedelmi szempontból számára kedvezőtlen fogyasztói tapasztalatot tartalmazó hozzászólást, információkérést is törölje.

A közösségi médiafelületen tett alábbi közlések tekintetében a bíróság – azokat vélemény-nyilvánításnak minősítve – megállapította a becsület sérelmét a bejegyzés, hozzászólás indokolatlanul sértő hangnemére tekintettel:

a) „Ki*** köcsög”, amely durva, alpári hangvételű megnyilvánulást tartalmaz.¹⁵

b) „Az újságíró t lelőni, ha lehetne”, illetve „szennycsatorna-töltelék” kijelentések olyan megalázó véleménynyilvánításnak minősülnek, amelyek túllépik a jogilag megengedett tűréshatárt.¹⁶

c) A sérelmet szenvedett személy szabálytalan parkolási szokásairól tett vulgáris, gyalázkodó és emberi méltóságot sértő megjegyzések („lassabb a felfogásuk, mint a plutónium felezési ideje”, „Lehet, hogy embernek érzi magát benne, de ugyanaz a darab *** marad”, „én egy képet néztem erről a kis patkányról, de az autójával együtt hajtogatnám össze, annyira mocskosul ellenszenves a pofája”, „*** kis neonáci ***”, „*** arcú paraszt”, „amekkora bunkó hozzá”) jogsértőek, hiszen céljuk szerint az érintett személy megalázását szolgálják.¹⁷

d) Véleményt fogalmaz meg (és nem tényállítást jelent) az a közlés, amely az érintett személyt – közszereplői minőségtől függetlenül – hazugnak tünteti fel, valamint kifejezi, „ha egy cseppnyi tisztesség lenne benne, félrevonulna és nem igyekezne a település további tönkretételében”.¹⁸

¹⁴ FÉZER 2014, 279-280. pp.

¹⁵ SZIT-H-PJ-2016-62.

¹⁶ BH 2016. 330.; K-H-PJ-2016-427.; SZIT-H-PJ-2016-19.

¹⁷ BDT 2017. 3675.

¹⁸ SZIT-H-PJ-2015-96.

e) A „ribanc” jelzős szerkezet használata elmarasztaló értékítéletet fejez ki, amely a sérelmet szenvedett személyre nézve indokolatlanul lealázó.¹⁹

f) Az érintett személy munkakörével, munkahelyén betöltött pozíciójával és munkavégzésével kapcsolatos lealacsonyító kritika megalapozza a becsület sérelmét.²⁰

g) Nem minősül önkényes és alaptalan vélemény-nyilvánításnak, ha a beérkezett panaszlevelekre tekintettel tett értékítélet utal a gazdasági ágazatban megjelenő indulatokra.²¹

A *jóhírnév sérelmét* megvalósító magatartások természetes személyekkel és jogi személyekkel szemben is kifejtésre kerülhetnek.²² A személyhez fűződő jog sérelme *más személyére nézve sérelmes tényállításhoz* kapcsolódik, melynek objektív valóságtartalmát a bíróságnak minden esetben vizsgálat tárgyává kell tennie.²³ Az elkövetési magatartást megvalósíthatja egyrészt *valótlan tény állítása*, amikor a jogsértő saját maga találja ki a valótlan tényt a másik személyről; ezen valótlan ténynek további *híresztelése*, amely közvetett módon történő kommunikációt jelent, amely a közösségi médiafelületen személyiségi jogot sértő, *valótlan tartalmú tényállítások megosztásával* vagy *komment írásával*, illetve ehhez kapcsolódóan a *profil fenntartója* tekintetében annak helytállási kötelezettségének a megállapítása mellett valósulhat meg.²⁴ *Való tények hamis színben történő feltüntetése* is megalapozhatja a jóhírnévhez fűződő jog sérelmét.²⁵

Nem valósítja meg a jóhírnév sérelmét, ha az alperes a közösségi portálon tette közé azt a szakmai lapban megjelentetett cikket a felperes termékeit ábrázoló illusztrációval, melynek keretében saját *szakmai álláspontját fejtette ki* és mutatta be a műszaki jellegű és jogszerűségi aggályait. Az illusztrációkhoz kapcsolódó „Vigyázat, csalnak!” figyelemfelhívó képfelirat önmagában, szöveggörnyezetéből kiragadva nem értékelhető; a kifogásolt részek szöveggörnyezetükben történő vizsgálata alapján nem állapítható meg, hogy sérelmezett közlés az érintett vállalkozás célzatos lejárátására irányulna. Emellett a kifogásolt tartalmak véleményként értékelhetőek, amelyek ilyenként nem szolgálhatnak alapul a jóhírnévhez való jog sérelmének a megállapítása tárgyában.²⁶

Nem minősül valótlan tényállításnak és való tény hamis színben történő feltüntetésének, ha szakmai szervezet a beérkezett negatív tartalmú *panaszos levelekre* tekintettel arról ad Facebook oldalán tájékoztatást, hogy valamely tagszervezete a problémás helyzeteket – többszöri felhívás ellenére – *nem kezeli megfelelő korrektséggel*, így nem méltó arra, hogy az adott szakmai szervezet tagjai közé tartozzon.²⁷

Vitriolos stílusban megfogalmazott azon kijelentés, miszerint a felperes „a facebookos lájkvadászatban két kisgyereket is csodafegyverként használja”, nem tekinthető jogsértőnek *az eset összes körülményei alapján* arra tekintettel, hogy a felperes egyrészt közszereplő, másrészt pedig felhasználói aktivitásának vizsgálata alapján egy-

¹⁹ 14-H-PJ-2016-5.

²⁰ 14-H-PJ-2016-5.

²¹ FIT-H-PJ-2015-860.

²² SZIT-H-GJ-2016-118.

²³ A tényre vonatkozóan lásd: Emberi Jogok Európai Bírósága 12188/2006. sz. kérelem, Csányi kontra Magyarország ítélet; BDT 2011. 2403.; SZIT-H-PJ-2016-62.

²⁴ 12-H-PJ-2015-3.

²⁵ FÉZER 2014, 281–285. pp.

²⁶ K-H-PJ-2016-147.

²⁷ FIT-H-PJ-2015-860.

értelműen megállapítható, hogy a *felperes több ízben tett közzé gyermekeiről képet saját felhasználói profilján*.²⁸

Az elemzett bírói döntések alapján jogsértő tényközlésnek minősülnek alábbi kijelentések, amelyek közzétételére a Facebook közösségi portálon került sor:

a) Nem hordoz jogsértő tartalmat még annak valótlanága esetén sem annak a hírnek Facebook-posztban történő állítása, ha valaki sorkatonai szolgálata során fogdába esett kisebb súlyú vétség elkövetése miatt, amely gyakori esetnek tekinthető a katonatörténetekkel összefüggésben. Ugyanakkor azonban megalapozza a személyiségi jogsértést *súlyosabb bűncselekmény ismerősök körében történő valótlan állítása*, amely szerint a felperes örhelyét elhagyva ittasan lövöldözött,²⁹ a bíróságon hamisan tanúskodott,³⁰ vagy embercsempészetben vett részt.³¹

b) Szintén tényközlésnek minősül olyan *jogellenes magatartás vagy cselekmény elkövetésének állítása* – szakértői ellenbizonyítás hiányában, amely alapján a közlemény valóságtartalma megállapítható lenne –, hogy a felperes által meghirdetett nyereményjátékhoz kapcsolódóan közzétett szelvényfotók manipuláltak, hamisítványok, „photoshoppolt kamuszelvények”.³²

c) Az eljáró bíróságok tényállításnak tekintették *valamely károkozó magatartásra történő utalást* annak valótlanága esetén.³³

d) Valamely szerződéses alapú *jogügyletettel kapcsolatos félrevezető tájékoztatás* (pl. azt a látszatot keltette, hogy a város tulajdonában álló ingatlan értékesítésére nem jogszabályszerű eljárás keretei között került sor) megalapozza a jóhírnév sérelmét.³⁴ A felek között fennálló *jogviszony egyes tényállási elemeinek az elhallgatása* hamis látszatot keltve alkalmas a sérelmet szenvedett személy megítélésének hátrányos befolyásolására, ha a közlésből nem derül ki, hogy a feleknek még kölcsönösen el kell számolniuk egymással.³⁵

e) Jogsértőek valamely gazdálkodó szervezet *álláshirdetése*hez fűzött olyan tartalmú kommentek, amelyek célja, hogy másokat elrettentsen az adott gazdasági társaságnál történő munkavállalástól vagy a potenciális jelentkezők *megtévesztése*,³⁶ és amelyek valóságtartalma nem nyert bizonyítást a perben.

f) Annak valótlan állítása, hogy a felperest munkahelyi pozíciójára pályázatát és szakmai végzettség nélkül nevezték ki, és ezáltal *nem felel meg az adott munkakörre irányadó feltételeknek*, alapot ad a személyiségi jogsértés megállapítására.³⁷

g) Tényközlésnek minősül annak valótlan állítása, hogy a sérelmet szenvedett személy munkahelyi vezetőként *több tapasztalt munkavállaló munkaviszonyát jogellenesen*

²⁸ FIT-H-PJ-2016-341.

²⁹ K-H-PJ-2016-435.

³⁰ 14-H-PJ-2016-5.

³¹ FIT-H-PJ-2016-551.

³² SZIT-H-GJ-2016-118.

³³ SZIT-H-PJ-2015-96.

³⁴ 12-H-PJ-2015-3.

³⁵ GYIT-H-PJ-2016-86.

³⁶ 7-H-PJ-2016-4.

³⁷ 14-H-PJ-2016-5.

szüntette meg, azaz „tisztogatott”, melynek következtében a balesetek száma és súlyossága növekedett.³⁸

h) Való tény hamis színben kerül feltüntetésre abban a kijelentésben, amely arra enged következtetni, hogy a felperes autója elromlott, és a gépjármű elszállíttatásának költségeit közpénzből finanszírozta.³⁹

A Ptk. 2:44. §-a alapján a közszereplők esetében érvényesülő magasabb szintű tolerancia-küszöböt a közösségi portálon tett közlések jogi minősítése során is figyelembe kell venni.⁴⁰ A közszereplői minőségre tekintettel nem valósítja meg a becsület sérelmét az a közösségi médiafelületen tett állítás, miszerint a sérelmet szenvedett személy „érzéketlen tapló” és „bárkin átgázol”, mivel azt a felperes, mint a képviselő-testület tagja, függetlenül attól, hogy a sérelmezett kijelentés nem ehhez a minőségéhez kapcsolódik, hanem a felperes alperessel fennálló személyes kapcsolatát érinti, túrni köteles, és nem lépi túl azt a határt, amely már indokolatlanul bántónak vagy megalázásának tekinthető.⁴¹

Egy adott művész nevéhez kapcsolódóan bármely tetszőleges felhasználó által létrehozott, ugyanakkor nem hivatalos rajongói oldalak megtéveszthetik a célközönséget, hiszen azt a látszatot keltik, mintha azok fenntartója a művész vagy annak menedzsment köre lenne. Ezen anomáliákra mutat rá több közszereplő és énekes (Dér Henrietta, Bozsek Márk, Istenes Bence, Pál Dénes stb.) a nevéhez kapcsolódó és a Facebook-on működtetett rajongói oldalak vonatkozásában. Nem hivatalos rajongói oldalt az adott közszereplő vagy kedvenc énekes vonatkozásában bárki létrehozhat a közösségi média felületén, amellyel kapcsolatban egyrészt felmerül, hogy a rajongói oldal nevének használatához (a domain-nevekre vonatkozó szabályozással összevetve) az oldalt működtető személyek rendelkeznek-e az adott közszereplő által adott hozzájárulással, másrészt pedig az oldalak közzétett posztok és hozzászólások hangneme, a feltöltött fényképek minősége, valamint ábrázolási módja sértheti közéleti szereplő jó hírnevét, adott esetben téves információt is szolgáltatva egy-egy rendezvényről. A rajongói oldalak tekintetében nincs olyan előírás, amely engedély beszerzését vagy a névhasználathoz való hozzájárulást követelne meg szemben a domain-nevek igénylésével. A Kúria BH 2016. 330. szám alatt közzétett döntését ugyanakkor a nem hivatalos rajongói oldalak esetében is irányadónak tartjuk, melynek értelmében a Facebook közösségi oldalon a profil oldal létrehozója is felelősséggel tartozik a hozzászólások, kommentek tartalmáért.

5. A magántitok, a levéltitok és az üzleti titok védelme

A Ptk. védelemben részesíti azokat az információkat, amelynek titokban tartásához a jogosultnak méltányolható érdeke fűződik; a védelem az egyes titokfajtáktól függően differenciált és specializált.⁴²

A magántitok köre heterogén; ide sorolhatóak például a személy családjával, munkahelyével, egészségügyi állapotával kapcsolatos bizalmas adatok.⁴³ Nem hivatkozhat

³⁸ 14-H-PJ-2016-5.

³⁹ 14-H-PJ-2016-5.

⁴⁰ Ld. BH 2016. 330.

⁴¹ SZIT-H-PJ-2016-62.

⁴² FÉZER 2014, 292. p.

alappal a magántitok sérelmére az, aki ezen *adatait* a közösségi portálok felületén *nyilvános beállításokkal szerepelteti*.⁴⁴ Ha az említett adatok biztonsági- és adatvédelmi beállításai *korlátozottak*, akkor azok *nyilvánosságra hozatala* (megosztása) vagy illetéktelen személyekkel való *közlése* (akár privát üzenetben, akár hozzáféréseben korlátozott vagy nyilvános bejegyzésben, kommentben) a Ptk. 2:46. § (2) bekezdése értelmében személyiségi *jogsértést valósít meg* abban az esetben, ha *az eredeti beállításban megjelölt ismerősi körön kívülre jut az információ*. A magántitokhoz való jog sérelme valósul meg abban az esetben, ha a felek között korábban folyamatban volt peres eljárásban született *jogerős határozatot* az alperes az érintett személy *hozzájárulása nélkül* a közösségi portál felületén *közzéteszi*, melynek tartalmából a sérelmet szenvedett személye egyértelműen felismerhető. Méltányolható érdek fűződik ahhoz, hogy a gazdasági szereplőkkel fennálló üzleti kapcsolatok iratai és adatai ne kerüljenek nyilvánosságra.⁴⁵

A levéltitok közlést tartalmazó zárt küldeményben jelenik meg, ahol a benne foglalt információ titok minősítését a küldemény zárt jellege adja meg. Ennek keretében a küldemény tartalmának megismerésére csak a címzett jogosult, a küldeményt jogosulatlanul felbontani, megszerezni vagy más – annak tartalmának megismerésére nem jogosult – személynek átadni megismerés céljából nem lehet.⁴⁶ A közösségi médiafelületen *privát üzenetben* tett közlés *levéltitoknak* minősül; az abban foglaltak megosztása, melynek következtében a levél tartalma korlátozott felhasználói kör vagy bárki számára hozzáférhető, sérti a magántitokhoz való jogot.⁴⁷ A *kommentekben* foglaltak *nem tekinthetők levéltitoknak*, hiszen azok tartalma – még a legszigorúbb biztonsági- és adatvédelmi beállítások mellett is – korlátozott felhasználói kör számára megismerhető.⁴⁸

A Facebook – az általános szerződési feltételek alapján – spamekkel elleni és vírusvédelemre hivatkozva betekinthet a felhasználók privát üzeneteibe. A privát üzenetekben foglaltak – a jogi értékelést tekintve – levéltitoknak minősülnek. A levéltitokhoz való jog megsértésének minősül *valamely programozási hiba miatt előálló olyan rendszerzavar, melynek keretében a közösségi média-felületen folytatott privát levelezések és üzenetek tartalma jut nyilvánosságra*.

Nem tekinthető az üzleti titok megsértésének ingatlan adásvételéhez kapcsolódóan az eladó és a vevő személyének közösségi médiafelületen történő közlése, hiszen a tulajdonosi információk az ingatlan-nyilvántartásban, mint közhiteles nyilvántartásban bárki számára megtekinthetőek, hozzáférhetőek. Szintén nem valósít meg jogsértés önkormányzati vagy vonatköző kártalanítási eljárásról szóló, a közösségi portálon tett tájékoztatás, valamint a cég székhelyének közlése, hiszen azt a cégjegyzék tartalmazza.⁴⁹

⁴³ FÉZER 2014, 293. p.

⁴⁴ 14-H-PJ-2015-96.

⁴⁵ DIT-H-PJ-2015-6.

⁴⁶ FÉZER 2014, 293. p.

⁴⁷ 10/1-H-PJ-2016-1.

⁴⁸ 19/2014. (V. 30.) AB határozat

⁴⁹ 14-H-PJ-2015-96.

6.A személyes adatok védelme

A számítógépes vagy más elektronikus módon történő adatkezelési és -feldolgozási cselekmények nem sérthetik a személyiségi jogokat. A védelem a személyes adatok tekintetében kiterjed arra, hogy ezek az adatok milyen formában gyűjthetőek, kezelhetőek, miként, hogyan és ki által válhatnak megismerhetővé, valamint hogyan továbbíthatóak harmadik személy részére. *A közösségi portálon az adott személyre jellemzően megtalálható adatok fő attribútumai az alábbiak:* nem törvény rendeli el közérdekből az adatkezelést; a megadott adatok – a cégekre vonatkozó adatok kivételével – nem képezik részét közhiteles és a nyilvánosságot szolgáló nyilvántartásoknak; az érintett önkéntes adatközlésén alapulnak; számítógépes úton (online formában) kerülnek megadására, amelyre különféle biztonsági- és adatvédelmi beállítások irányadóak.

A személyes adatok védelméhez való jog sérelme realizálódhat *a felhasználó és a közösségi portál üzemeltetője* relációjában, *felhasználók egymás közötti* kapcsolatában, valamint *valamely felhasználó és külső piaci szereplők* viszonyában.

A jogosult adatkezeléshez és –továbbításhoz történő hozzájárulását a közösségi médiafelületen akként adja meg, hogy a felhasználói fiók létrehozása keretében a regisztráció alkalmával elfogadja azokat az általános szerződési feltételeket, amelyeket a közösségi portál üzemeltetője határozott meg. *A közösségi portál üzemeltetője által* elkövetett személyiségi jogi jogsértés *a személyes adatok védelméhez való jog* megsértésében tipikusan abban az esetben jelenik meg, ha a közösségi portál üzemeltetője a felhasználó által megadott *adatokat* (szerepeljen az akár privát üzenetben) a felhasználási feltételekben foglaltakon túlterjeszkedve *jogellenesen továbbítja* – akár adatelemzés céljából – a leányvállalatain és más profil-bejelentkezésen alapuló online szolgáltatásokon kívüli szervezetek, felhasználók részére.⁵⁰

A személyes adatok védelméhez való jog sérelmének elbírálása esetén nem hagyható figyelmen kívül *a megadott adatok felhasználó által meghatározott biztonsági- és adatvédelmi beállítása*. Amennyiben a felhasználó nyilvános beállításokkal adja meg személyes adatait a közösségi portálok felületén, és azokat más felhasználó továbbítja további felhasználók számára, akkor személyiségi jogi jogsértés a személyes adatok védelméhez való jogra alapítottan nem következik be, hiszen az adatok eredendően bárki számára hozzáférhetőek voltak. Ugyanakkor azonban, ha a felhasználó ugyanezen adatainak publicitási fokát a biztonsági- és adatvédelmi beállítások révén korlátozza, és azok elérhetőségét csak meghatározott ismerősi kör számára redukálja, viszont ezen adatait más felhasználó (akár mentések és másolások révén) a megjelölt ismerősi körön kívül a nyilvánosság felé továbbítja, a személyiségi jogi sérelem megállapítható.⁵¹

Személyiségi jogokat sérthet – a biztonsági- és adatvédelmi beállításoktól függően – a közösségi médiafelületen regisztrált *személyiségprofil ellenőrzése* az alábbiak szerint:

⁵⁰ Lásd ehhez kapcsolódóan: *Több tízezren perlik a Facebookot magánszféra megsértése miatt.* http://hvg.hu/tudomany/20140806_Tobb_tizezren_perlik_a_Facebookot_magansz (2017. 04. 07.); *Facebook Data Policy* https://www.facebook.com/full_data_use_policy (2017. 04. 08.)

⁵¹ K-H-PJ-2016-435.; Lásd erre vonatkozóan: BAKOS-KOVÁCS 2017. (megjelentetés alatt)

a) A munkáltató ellenőrzi a munkavállaló által közzétett adatokat, fényképeket és Facebook-aktivitást, amely alapján és ebből következtetéseket levonva határoz a munkavállaló felvételéről vagy elbocsátásáról.

b) A profil-elemzéshez kapcsolódóan ma már *piaci alapú, ellenszolgáltatás fejében igénybe vehető integrált szolgáltatások* is megjelentek, amelyek keretében gazdasági szereplők arra szakosodnak, hogy informatikai fejlesztések révén munkáltatók, bankok vagy más célközönség részére adjanak az adott profilhoz kapcsolódó személyleírást a munkavállaló, adós stb. személyi és családi kapcsolatait, főbb tulajdonságait illetően.

c) A Google és a Facebook nem tagadja, hogy a *felhasználók aktivitásából adatokat* állít elő és *elemez gépi intelligencia alkalmazásával*, valamint más szolgáltatásokhoz kapcsolódva a Facebook-bejelentkezés alkalmazása révén *adatokat továbbít más szolgáltatók és szerverek felé*.

d) Ausztriában 25 000 felhasználó csatlakozott ahhoz a keresethez, amelyet a Facebook Ireland Ltd. ellen nyújtottak be arra hivatkozással, hogy a közösségi portál működtetője elősegítette az amerikai Nemzetbiztonsági Ügynökség (NSA) PRISM nevű megfigyelőprogramjának működését azáltal, hogy átadta egyes felhasználói adatait az ügynökségnek. A felhasználók személyes adatainak a kezelésével összefüggésben az is kifogásolásra került, hogy az oldal követi, hogy a felhasználók milyen internetes tartalmakat kedveltek és látogattak meg.⁵²

7. A névviseléshez való jog

A közösségi portálok működéséről elmondható, hogy a felhasználó a regisztráció során nem köteles valódi nevét megadni, másrészt pedig több természetes személy felhasználó is regisztrálhat ugyanolyan névvel a közösségi portálon, hiszen a szabályzat nem tartalmaz erre vonatkozó tiltó rendelkezést, illetve az informatikai algoritmusok sem ellenőrzik a névazonosságot. Jogsértés abban az esetben valósul meg, ha valaki *jogosulatlanul más nevet használja, illetve ha máséhoz hasonló vagy összetéveszhető nevet használ a regisztráció és a profil működtetése során*.⁵³

Bár a perbeli esetnek nem képezte jogalapját, de álláspontunk szerint a névviseléshez való jog sérelmét jelentheti, ha valaki meghatározott *önkormányzat nevet* felhasználva *nem hivatalos médiafelületként* hoz létre felhasználói oldalt a közösségi médiafelületen anélkül, hogy erre engedéllyel rendelkezne (bár tételes jogszabályi rendelkezés a személyiségprofilok létrehozásához kapcsolódóan alkalmazandó engedély beszerzésével összefüggésben nem született; ezen követelmény levezetésére analógia alkalmazásával kerülhet sor).⁵⁴ Egy-egy *művész nevének felhasználásával* regisztrált nem hivatalos rajongói oldal névhasználatával kapcsolatos anomáliákat a korábbiakban már kifejtettük.

A névviseléshez való jog azt a tilalmat testesíti meg, hogy a névtulajdonostól eltérő személy az adott névhez saját személyiségét jogtalanul vagy megtévesztő módon ne

⁵² Lásd ehhez kapcsolódóan: C-362/14. sz. ügy: A Bíróság ítélete Maximilian Schrems és a Data Protection Commissioner között, a Digital Rights Ireland Ltd. részvételével folyamatban lévő eljárásban.

⁵³ BAKOS-KOVÁCS 2017. (megjelentetés alatt)

⁵⁴ Vö. 17-H-PJ-2014-9.

társítsa. Nem a névviseléshez való jog sérelme körében, hanem más személyiségi jog védelme alatt kell értékelni az alperes azon magatartását, ha a felperes nevéből ígét formázva („bundulázní”) és azt felhasználva olyan szóösszetételeket és izléstelen szóvicceket tesz közzé a közösségi portál felületén, amelyekhez szexuális töltetű tartalmat kapcsol akként, hogy az általa gyártott kifejezéseket a nemi erőszak terminológiájával azonosítja. *A névviseléshez való jog a név eltorzításával és a névre tett gúnyos, indokolatlanul bántó utalásokkal szemben nem jelent oltalmat.*⁵⁵

8. A képmáshoz és hangfelvételhez való jog

A képmás és a hangfelvétel védelméhez való jog *természetes személyeket* megillető jogi védelem. Amennyiben a vállalkozás felhasználói oldalán őt azonosító logót, képet tüntet fel és ezt jogsértő módon felhasználják, akkor egyrészt a Tpv-t-ben szabályozott jellegbitorlás jogcímén kereshet kielégítést, másrészt pedig ha a kép vagy a logó lajstromoztatásra került, az iparjogvédelmi oltalmi formák (pl. védjegyjoltalom) is rendelkezésre állnak a jogi védelem során.

A képmáshoz fűződő jog *a természetes személy külső megnyilvánulását, megjelenését védi*, hatóköre azonban nem terjed ki a személy tulajdonában álló ingóságokról vagy ingatlanokról készített képfelvételekre, ebből fakadóan azok közösségi portálon történő megosztására sem.⁵⁶ Szintén nem terjed ki a képmáshoz való jog védelme a személyiségprofil idővonalának egészére, valamint az idővonalra feltöltött azon képfájlokra, amelyek nem tartalmazzák az érintett személy képmását.⁵⁷ Megvalósítja azonban a személyiségi jogok *sérelmét* az érintett személy profilképének vagy képmását tartalmazó képfelvételnek a *manipulálása*, elektronikus úton történő *megváltoztatása, torzítása*.⁵⁸

Amennyiben a természetes személyt külső megjelenését akár egészében, akár részben képfelvétel rögzíti, akkor – a törvényben foglalt tömegfelvételek kivételével – a képfelvétel elkészítéséhez, felhasználásához, nyilvánosságra hozatalához *az érintett személy hozzájárulása szükséges*.⁵⁹ A közösségi portálra feltöltött profilkép peres eljárásban bizonyítékként történő felhasználása és az iratok közé csatolása az érintett személy hozzájárulása nélkül is megengedett.⁶⁰ A hangfelvétel tekintetében videó-fájlok megosztása valósíthat meg jogsértést.

A felvétel készítéséhez való hozzájárulás akár ráutaló magatartás tekintetében is megvalósulhat, ugyanakkor azonban a felvétel elkészítéséhez való hozzájárulás *nem* tekinthető *automatikusnak* a tekintetben, hogy egyben a felvétel közösségi portálon történő felhasználására, hozzáférhetővé tételére vagy nyilvánosságra hozatalára is enge-

⁵⁵ BDT 2014. 3148.

⁵⁶ BDT 2017. 3675.

⁵⁷ FIT-H-PJ-2015-864.

⁵⁸ BDT 2014. 3148.

⁵⁹ BORONKAY MIKLÓS: *A képmáshoz és a hangfelvételhez fűződő jog*. In: Csehi Zoltán – Koltay András – Navratyil Zoltán (szerk.): *A személyiség és a média a polgári és a büntetőjogban*, Complex, Budapest, 2014. 17-18. pp.

⁶⁰ FIT-H-PJ-2015-864.; BORONKAY 2014, 29. p.

délyt ad.⁶¹ A hozzájárulást abban az esetben sem lehet kiterjesztően értelmezni, ha a felvétel elkészítésére olyan eszközzel került sor, amely lehetővé teszi a fénykép közösségi portálon történő azonnali megosztását. Ez alól csak abban az esetben tehető kivétel, ha a felvételt készítés időpontjában a jogosult már tudott arról, hogy annak érdekében készítették el a fényképet, hogy azt az ismerősök részére a közösségi oldalra feltöltsék.

A *képfelvétel közösségi portálra történő feltöltése és megosztása* – főszabály szerint – nyilvánosságra hozatalnak minősül, hiszen a képfelvétel több ember számára válik elérhetővé és megtekinthetővé. Ugyanakkor azonban nem hagyható figyelmen kívül a közösségi portálok működése tekintetében a magánszféra és a nyilvánosság határvonalának elmosódása, a biztonsági beállítások kezelésének kérdése, amely minden esetben megköveteli az eset összes körülményeinek a vizsgálatát. Megengedett az adott fénykép megosztása privát üzenetben, funkciójában mintegy továbbítva a fájl elektronikusan úton az érintett személy részére, mert ebben az esetben kívülálló harmadik személyek részére a képfelvétel nem válik hozzáférhetővé. Ugyanakkor azonban, ha a megosztásra több ismerős között vagy a nyilvánosság számára kerül sor, akkor már nem mellőzhető a jogosult hozzájárulásának a kikérése. Szintén szükséges a jogosult engedélye egy adott ismerős idővonalán történő megosztáshoz, ha a megosztás beállításai vagy az ismerős biztonsági beállításai engedélyezik azt, hogy a megosztott vagy az idővonalon elhelyezett képfájl bárki vagy az adott személy ismerősi köre megtekinthesse. A képmáshoz való jog sérelme megállapítható, ha a felek között kialakult szerelmi viszonyban a kapcsolattartást a közösségi portál által nyújtott szolgáltatásokat igénybe véve a privát üzenetek és a chat-program funkciója biztosította, amelynek során a felek webkamera alkalmazásával egymás előtt levetköztek, és ezen felvételt az egyik fél a másik fél hozzájárulása nélkül rögzítette, a fájl adathordozóra másolta és ott tárolta (sokszorosította), házastársa számára hozzáférhetővé tette, valamint a közösségi portálon nyilvánosan is megosztotta.⁶²

A képmáshoz való jog sérelme valósul meg, ha az ismerősi kör valamely tagja közzétesz egy fényképet családi vagy baráti összejövetelről, amelyen *szerepel olyan személy képe is, aki nem kívánja magát fényképpel szerepeltetni a közösségi portálon*. További jogsértésként értékelhető, ha az előbbieken közzétett képen megjelenő személyt a személyiségprofilra történő utalással *megjelölik (ún. taggelik)* az adott fényképen, amelyből egyértelműen azonosíthatóvá válik a fényképen szereplő személy képmásához tartozó felhasználói fiók (annak megnevezésével és a profiladatokkal együtt). Bár a jogsértést elszenvedett felhasználó részére biztosított a megjelölés eltávolításának lehetősége („Remove Tag”), azonban ebben az esetben a sérelem elhárítása a jogsértéssel érintett felhasználó részéről aktív magatartást igényel, valamint nem teljes körű, hiszen a felhasználónak *nincs lehetősége arra, hogy* a más felhasználó által feltöltött azon fényképet *törölje* a rendszerből, amelyen az ő képmása szerepel. Ehhez kapcsolódóan a Facebook legújabb fejlesztése az ún. *arcfelismerés*, amely számítógépes alkalmazás képes arra, hogy a közzétett fotók alapján más fényképeken beazonosítsa a felhasználót.

⁶¹ BORONKAY 2014, 19. p.

⁶² PIT-H-PJ-2015-29.

A közösségi portálok elkövetett személyiségi jogi sérelmek speciális eseteként értelmezzük azt, amikor a *szülő* (jogi szempontból a gyermek törvényes képviselője) *szerepeltet gyermeke képmását tartalmazó fényképet* a közösségi média-felületen.⁶³

Eltűnt vagy büntetőeljárás hatálya alatt álló személy képmásának közösségi portálon történő megosztása gyakori jelenség. Az új Ptk. normaszövege nem tartotta fenn azt a korábbi előírást, amely szerint a fenti esetekben a képmás *csak hatósági engedély* birtokában használható fel vagy tehető közzé; ezen követelmények kialakítása az ítélezési gyakorlatra hárul.⁶⁴

Megvalósítja a képmáshoz való jog sérelmét az is, ha az érintett személy képmását tartalmazó felvételt *nem arra a célra, vagy azon célon túlmenően is felhasználják*, amelyhez hozzájárulását az érintett személy megadta. Perbeli esetben a sérelmet szenvedett személy képmásának felhasználásához abból a célból járult hozzá, hogy azt az alperes saját, egy fürdőben terjesztésre kerülő katalógusában használja fel, amely felhasználás kereteit túllépve az alperes a képfelvételeket a közösségi portál felületére és felhasználói oldalára is feltöltötte.⁶⁵

A bírói gyakorlatban elemzett eseti döntések vizsgálata alapján megállapítható, hogy a *közszereplői minőség* értékelése a képmáshoz való jog megsértésének elbírálása során sem hagyható figyelmen kívül. A polgári perben a felek képviselői nem közszereplőként járnak el, így róluk nyilvános tárgyaláson kép- és hangfelvétel csak kifejezett hozzájárulásuk esetén készíthető. Ezen felvételek közösségi médiafelületekre történő feltöltéséhez is szükséges a beleegyező nyilatkozat beszerzése.⁶⁶ A közszereplőket terhelő magasabb szintű toleranciaküszöb figyelembe vétele nélkül részesülnek jogi védelemben a közszereplők képmását tartalmazó azon képfelvételek, amelyek magánrendezvényen vagy az adott személy szabadidejében készültek, és amelyeket az érintett személy a közösségi portálon csak ismerősei körében, korlátozott mértékben osztott meg.⁶⁷ Ugyanakkor azonban, ha valaki közszereplő kísérelésként olyan magánjellegű eseményen vesz részt, amelyet egyébként közpénzből finanszíroznak, számolhat azzal, hogy arról a sajtó – akár képmásának felhasználásával – beszámolhat. Ilyenkor egyedileg szükséges a sajtószabadsághoz (a véleménynyilvánítás szabadságához) fűződő jog érvényesülését összevetni az egyén képmás védelméhez fűződő jogának érvényesülésével.⁶⁸

9. Kegyeleti jog

A Facebook beállításai lehetővé teszik, hogy ún. *hagyatéki kapcsolattartó* kijelölésével az adott profil a mögötte álló természetes személy halálát követően is továbbműködjön

⁶³ FIT-H-PJ-2016-341.; *Beperelte szüleit a facebook-os gyerekfotók miatt.* <http://www.origo.hu/techbazis/20160915-beperele-szuleit-facebook-lany-gyerekfotok.html> (2017. 06. 01.)

⁶⁴ BORONKAY 2014, 24. p.

⁶⁵ 18-H-PJ-2011-40.

⁶⁶ BDT 2016. 3441.

⁶⁷ FIT-H-PJ-2015-324.; MENYHÁRD ATTILA: *A magánélethez való jog a szólás- és médiaszabadság tükrében.* In: Csehi Zoltán – Koltay András – Navratyil Zoltán (szerk.): *A személyiség és a média a polgári és a büntetőjogban*, Complex, Budapest, 2014. 194. p.

⁶⁸ BH 2017. 86.

korlátozott funkciókkal.⁶⁹ Ezen kívül lehetséges olyan tartalmában *kegyeleti profilként funkcionáló felhasználói fiók* regisztrációja a közösségi médiafelületen, amelyet az elhunyt hozzátartozója, gyászoló ismerőse hoz létre (függetlenül az elhunyt személyiségprofiljától) annak érdekében, hogy emlékezését, gyászát a közösségi portálon tett bejegyzések, hozzászólások közzétételével vagy fényképek feltöltésével fejezze ki. Jogsértést valósít meg a kegyeleti profilok ellen elkövetett olyan kibertámadás, amely a profilhoz tartozó jelszó feltörése révén sértő, fenyegető, gyűlölködő megjegyzésekkel, pornográf vagy erőszakot ábrázoló képek, videó-megosztások közzétételével mocskolja be az elhunyt személy emlékét.⁷⁰

---

⁶⁹ Lásd részletesen: BAKOS-KOVÁCS 2017. (megjelentetés alatt)

⁷⁰ *Kegyeleti oldalakat mocskoltak be a Facebook-on.*

http://index.hu/tech/jog/2010/02/25/kegyeleti_oldalakat_mocskoltak_be_facebook-on (2017. 06. 30.)